

Divdesmit trešā nodaļa.

Anti-trinitārisms ir gan agrīnās Kristietības, gan agrīnās SDA Ticības robežzīme.

Septītajā un astotajā nodaļā mēs pamatīgi izpētījām, kā trinitārisms nostiprinājās Kristīgajā Baznīcā 4. gadsimtā. Pētījuma gaitā mēs noskaidrojām, ka Trīsvienības doktrīna nebija agrīnās Kristietības dominējošā ticība. Tieši tāpat notika SDA. Faktiski tikai pēc Elenas Vaitas nāves (1915) tika mēģināts ieviest šo mācību mūsu Fundamentālajos uzskatos, lai gan šķiet, ka daži jau sen tika lolojuši ideju par Dievu kā Trīsvienību (**kā attēlots Trīsvienības doktrīnā**). Mēs to aplūkosim nākamajās nodaļās. Citiem vārdiem sakot, tāpat kā agrīnajā Kristietībā, arī SDA sākotnējā ticība bija anti-trinitārisms, nevis trinitārisms. Un šeit atkal vēsture atkārtojas.

Turpinot šo nodaļu, mēs no jauna atklāsim savu pagātnes anti-trinitārismu. Mēs arī redzēsim, kā Elena Vaita teica, ka šiem uzskatiem nekad nevajadzētu mainīties. Kā konfesija mēs esam ignorējuši šo Elenas Vaitas padomu.

Devītajā nodaļā mēs arī atzīmējam, ka, turpinoties attīstīties atkrišanai Kristietībā, trinitārisms kļuva par tās neatņemamu sastāvdaļu. Tas galu galā noveda pie Romas Katoļu Baznīcas izveidošanas. Šeit jāuzdod jautājums, vai situācija SDA ir vēstures atkārtotā? Citiem vārdiem sakot, vai trinitārisma attīstība SDA varētu būt atkrišanas no patiesības neatņemama sastāvdaļa, kā tas bija agrīnajā Kristietībā? Šķiet, ka tas varētu būt ievērtības cienīgs secinājums, vai ne?!

Trīsvienības būtība.

Lasot šo nodaļu, lūdzu, paturiet prātā trīsvienības būtību. Tie ir principi, kurus ir nepieciešams ievērot, lai jebkurš Dieva izskaidrošanas formulējums būtu patiesi "trīsvienīgs". Pastāv divi dominējoši svarīgākie faktori – trīs būtņu esība un to nedalāmā vienotība. Bez neviena no šiem diviem būtiskajiem faktoriem nav trīsvienības doktrīnas. Lai gan trīsvienības ideja ir pietiekami skaidra (**Tēvs, Dēls un Svētais Gars**), šī nedalāmā vienotība bieži tiek pārprasta. Tā ir viena nedalāma Dieva substances teorija (**viens Dievs**). Šeit arī jāatceras, ka trīsvienības teoloģijā un jebkurā tās versijā, tā kā trīs personas veido vienu Dievu, neviena no trim nepastāvēja pirms diviem pārējiem. Tas ir šāda veida pārliecības secinājums par "vienotību". Tā ir mācība par trīsvienību – jeb trīs vienā Dievā. Tā ir arī pārliecība, ka neviens no trim nekad nevar beigt pastāvēt, jo tie ir viena Dieva būtne. Kā mēs atzīmējam 13. nodaļā, Elena Vaita tam neticēja. Viņa bija pilnīgi pārliecināta, ka, ja Kristus būtu grēkojis, Viņš būtu zaudējis Savu mūžīgo eksistenci, bet Tēvs būtu turpinājis valdīt pār Visuma plašumiem.

Nepareizi priekšstati par SDA vēsturi.

Vēl nesen daudziem Adventistiem, tāpat arī man, bija jau izveidojies iespaids, ka mūsu konfesijā vienmēr ir bijusi trīsvienības mācība (**trinitārisms**). Un tomēr mēs redzēsim, ka visā Elenas Vaitas kalpošanas laikā SDA Baznīca bija izveidojusies par ļoti stabilu anti-trinitāru konfesiju. Mēs arī noskaidrosim šī maldīgā iespaida iemeslu.

Šo anti-trinitārismu ir pienācīgi identificējušas konfesijas, kas veido to, ko parasti sauc par galveno jeb ortodoksālo Kristietību. Tās ir tās pašas konfesijas, kuras pārsvarā pārstāv trīsvienību, un kuras vēsturiski SDA Baznīca vienmēr ir uzskatījusi par Bābeles un tās meitu lomas izpildītājām Bībeles pravietojumos (**skat. Atklāsmes 14:8 un 18:1-4 utt.**). Pievērsiet uzmanību Elenas Vaitas argumentācijai. Pēc tam, kad viņa teica, ka Romas Katoļu Baznīca ir "sieva" (**Bābele**) no Atklāsmes grāmatas 17. nodaļas, grāmatā "Lielā cīņa" viņa rakstīja: ... - "Bābele nosaukta par netikļu māti. Ar meitām tiek simbolizētas baznīcas, kas pieķeras tās doktrīnām un tradīcijām un seko tās piemēram – upurē patiesību un Dieva labvēlību, lai noslēgtu nelikumīgu savienību ar pasauli. Atklāsmes grāmatas 14. nodaļas vēstīj, kas paziņo Bābeles krišanu, jāattiecas uz reliģiskām organizācijām, kuras kādreiz bijušas tīras, bet pēc tam izvīrušas. Tā kā šī vēsts seko brīdinājumam par tiesu, tad tai jāatskan pēdējās dienās un tāpēc tā nevar attiekties vienīgi uz Romas baznīcu, jo tā bija atkritusi jau pirms daudziem gadsimtiem. Turklāt Atklāsmes grāmatas 18. nodaļā Dieva ļaudis tiek aicināti iziet no Bābeles. Spriežot pēc šīs rakstvietas, Bābelē jābūt vēl daudziem Dieva bērniem. Un kādās reliģiskās organizācijās tagad ir atrodama Kristus sekotāju lielākā daļa? Neapšaubāmi protestantu

ticības dažādajās baznīcās." (Elena Vaita, Lielā Cīņa, (382. lpp.no 1911.g.org.izd.), 21. nodaļa. "Atmestais Brīdinājums", latv. izd.1998)

Pievērsiet uzmanību pēdējam teikumam. Elena Vaita saka, ka tā "Bābeles" daļa, kurā ir Dieva tautas "lielākais vairums", neapšaubāmi pieder tiem, kas piekopj "protestantu" ticību. Sacīdama, ka šīs protestantu baznīcas reiz iestājās par patiesību, bet novērsās no tās, vēloties atdarināt "pasaulīgos ieradumus un piekopt bezdievīgu draudzību", viņa arī teica nākamajā rindkopā: ... – "Daudzas protestantu baznīcas seko Romas piemēram, stājoties nelikumīgā savienībā ar "zemes ķēniņiem" – izveidojot valsts baznīcas, kas saistītas ar laicīgām valdībām, bet vēl citas konfesijas, – meklējot pasaules labvēlību. Un tāpēc terminu "Bābele" – sajukums – drīkstam attiecināt uz visām šīm organizācijām, kas apliecina, ka to mācības ir ņemtas no Bībeles, tomēr savā starpā ir sadalījušās neskaitāmās sektās ar pretrunīgām ticības apliecībām un doktrīnām. Šīs, no Romas atdalījušās baznīcas, atklāj arī citas Romai raksturīgas iezīmes, ne tikai grēcīgo savienību ar pasauli." (turpat).

Pamatojoties uz saviem pētījumiem, es teiktu, ka tieši mūsu anti-trinitārisms noteikti bija viens no galvenajiem šķēršļiem, kas mūs šķīra no šīm pārējām protestantu konfesijām. Protams, tie nebija tikai mūsu uzskati par septīto dienu - sabatu, mirušo stāvokli, svētnīcu utt. Es to saku divu vienkāršu iemeslu dēļ.

Pirmais iemesls ir tāds, ka jebkura konfesija, kas neatbalsta trīsvienības doktrīnu, nekad netiek uzskatīta par Kristiešiem, vismaz ne no trinitāristu puses. Tas ir saistīts ar faktu, ka trīsvienības doktrīna tiek uzskatīta ne tikai par Kristietības centrālo pārliecību, bet arī par vienīgo veidu, kā pareizi izteikt Kristus "pilnīgo dievišķību". Anti-trinitārisma aizstāvji, protams, nepiekrīt šādam argumentācijas virzienam. Otrs iemesls ir tas, ka 1950. gados Kristietības Evaņģēliskais spārns ar dažu tās vadītāju starpniecību paziņoja Kristīgajai pasaulei, ka SDA Baznīca ir jāuzskata par Kristiešu Konfesiju un ka tās piekritēji, proti, Septītā Dienas Adventisti, droši var tikt atzīti par Kristiešiem. Tas notika pēc tam, kad Evaņģēlisti tos bija uzskatījuši par kultu daudzus gadus desmitus. Nākamajās nodaļās apskatīsim tieši 1950. gadu situāciju.

Mēs arī redzēsim, ka, lai gan Evaņģēlisti pieņēma SDA Baznīcu kā savus Kristiešu biedrus, viņi tomēr nepieņēma mūsu īpašos uzskatus, tādus kā - sabats, mirušo stāvoklis, izmeklēšanas tiesa, Elenas Vaitas raksti un t.t. Lai gan šos uzskatus Evaņģēlisti uzskatīja gan par neortodoksāliem (vairāk gan par ķecerīgiem), gan arī strīdus izraisošiem, tomēr tas skaidri parāda, ka ne tikai šīs atšķirīgās doktrīnas pagātnē neļāva Evaņģēlistiem noticēt, ka esam kristieši, bet bija arī vēl kaut kas cits.

Savā grāmatā "Liktenīgā Kustība" Lerojs Frums rakstīja par šo "kaut ko citu". Runājot par trīsvienību atbalstošajām konfesijām, kuras mūs neuzskatīja par īstiem kristiešiem (par kultu), viņš rakstīja: ... - "Šāda patiesi neveiksmīga apstākļu sakrītība radīja ļoti neglaimojošu priekšstatu par mums, kas tika izplatīts reliģiskās pasaules teoloģiskajās aprindās, ka mēs patiesībā esam "antikristīgs kults" – jo kults pēc daudzu Evaņģēlija kalpotāju definīcijas, ir reliģiska iestāde, kas noliedz (1) mūžīgo Kristus pastāvēšanu un Viņa pilnīgo Dievišķību un (2) to, ka Viņa Izpiršanas darbs tika pabeigts pie krusta." (Leroy Froom, "Movement of destiny", Chapter one "Pushing Back Our Horizons" pages 35-36)

Savā grāmatā "Liktenīgā Kustība" L.Frūms cenšas izskaidrot, ka iemesls, kāpēc citas konfesijas mūs uzskatīja par anti-trinitāristiem, nebija tāpēc, ka mēs tiešām bijām anti-trinitāristi, bet gan vienkārši tāpēc, ka dažiem diezgan "stūrgalvīgiem" Pionieriem izdevās iespiest savus "personīgos" anti-trinitāros uzskatus un padarīt mūs par nepieņemamiem. L.Frūms iepriekš minētajā citātā nosauc to par "neveiksmīgu apstākļu sakrītību", jo visā savā grāmatā L.Frūms apgalvo, ka Pionieru laikos SDA Baznīca pārsvarā bija trinitāra konfesija. Kā mēs šodien zinām, tas nebūt nav pareizais mūsu vēstures attēlojums.

Kā neliela piezīme no autora (Terry Hill). Vēlos jums atklāt, ka grāmata "Liktenīgā Kustība" bija viena no pirmajām grāmatām, ko izlasīju, kad kļuvu par SDA. Nākamajās nodaļās mēs apskatīsim dažus L.Frūma grāmatas apgalvojumus, kuri man lika pieņemt attiecīgus secinājumus. Tāpēc es maldīgi uzskatīju, ka mūsu Baznīca vienmēr ir bijusi trinitāra konfesija, sākot no manām pirmajām kristieša gaitām, līdz es iepazinos ar atšķirīgiem viedokļiem (skat. desmito nodaļu).

L.Frūms atsauca uz Kristu, kas attēlots trīsvienības doktrīnā ar izteicienu "mūžīgā esamība un pilnīga Kristus dievišķība". Kā jau esam atzīmējuši, trinitāristi neuzskata, ka anti-trinitāristi apliecinātu pilnīgu Kristus dievišķību. Un tas ir neatkarīgi no tā, kā anti-trinitāristi mēģinātu izskaidrot savu ticību. Ņemiet vērā, ka L.Frūms saka, ka tieši tāpēc citas konfesijas mūs uzskatīja par "anti-kristiešu kultu". Tā bija pastāvīga problēma agrīnās ASD draudzes laikā.

Pievērsiet uzmanību L.Frūma pieminētajai grēku izpirkšanai. Šī neskaidrība radās mūsu mācības dēļ, ka izmeklēšanas tiesā Kristus šodien veic izpirkšanu. Diemžēl, tā kā šī jautājuma skaidrojums ir ārpus mūsu pētījuma jomas, mēs šeit nepateiksim neko citu kā tikai to, ka esmu atklājis, ka tas, ko mēs šodien mācām saistībā par šo pārliecību, bieži vien ir kaut kas līdzīgs tam, ko daudzi sauktu par "atšķaidītu Izpirkšanas versiju" tā iemesla dēļ, kā mēs piedāvājam šo jautājumu. Mēs šo jautājumu varētu pievienot pie kārtējām trīsvienības doktrīnas pieņemšanas sekām, arī mūsu pašreizējo vēlmi draudzēties ([piederēt/veidot attiecības](#)) ar citām trīsvienību atbalstošajām konfesijām.

Neapšaubāmi mūsdienās lielākā daļa konfesiju, gan Katoļi, gan Protestanti, uzskata trīsvienības mācību par savas Ticības centrālo mācību, savukārt mūsu Pionieri, uzskatīja to par neatbilstošu Bībelei, kategoriski noraidot trīsvienības doktrīnu. Viņi to uzskatīja par reformācijas relikviju, senu tradīciju, no kuras daudzi reformatori tā arī nespēja atbrīvoties.

Trīsvienības doktrīna nav viens no SDA orientieriem.

Tas varētu pārsteigt daudzus SDA, taču tikai 1931. gadā, 16 gadus pēc Elenas Vaitas nāves, vārds "trīsvienība" pirmo reizi tika iekļauts kādā no mūsu Ticības principu publikācijām. Tad tas vēl nebija noformulēts tā, lai mēs to varētu saukt par trīsvienības būtību ([trīs mūžīgas personības vienā nedalāmā Dieva būtībā](#)).

Nākamajā nodaļā mēs uzzināsim, kādas izmaiņas ir veiktas mūsu oficiāli publicētajos fundamentālajos uzskatos gadu gaitā, mēs arī uzzināsim, ka daudzi draudzes locekļi termina "trīsvienība" pielietojumu uzskatītu tikai par alternatīvu vārdam "dievība".

Tomēr šie divi termini ([Trīsvienība un Dievība](#)) nav sinonīmi. Nevienu no grieķu vārdiem, kas tulkoti KJV ([Ap.d.17:18, Rom.1:20, Kol.2:9](#)), nevar izteikt kā vairāku būtņu vienotību, kā tas ir trīsvienības doktrīnā. Šie grieķu vārdi vienkārši norāda uz dievišķību vai stāsta par dievišķību. Tas nozīmē, ka šajā 1931. gada Ticības principu paziņojumā termins "trīsvienība" iesākumā tika izmantots diezgan neskaidri, kas nozīmē, ka tas bija atvērts interpretācijai. Citiem vārdiem sakot, pats apgalvojums bija tikpat pieņemams tiem, kas nebija trīsvienības piekritēji, kā arī tiem, kuri jau atbalstīja jauno trinitāro mācību, lai gan šķiet, ka vairums SDA tolaik ([1931.g.](#)) joprojām bija anti-trinitāri noskaņoti. Īsi sakot, šis apgalvojums principā apmierināja gan anti-trinitāros uzskatus, gan trinitāristu vēlmes. Tieši šī iemesla dēļ tas nevarēja būt pārāk lielu strīdu cēlonis.

Mēs varam droši teikt, ka lielākā daļa SDA līdz 1931. gadam joprojām nebija pieņēmuši trīsvienību. Tas nozīmē, ka jaunais Ticības apliecinājums bija jāformulē tā, lai izvairītos no masveida šķelšanās mūsu rindās. Protams, tam pilnīgi trūka jebkādas trīsvienības būtības. Tomēr jāsaprot, ka šī vārda "trīsvienība" pirmreizējā iekļaušana mūsu galvenajos uzskatos, kaut arī tika paveikta ļoti izsmalcināti, tomēr bija ļoti liels solis ceļā uz pašas trīsvienības doktrīnas ieviešanu SDA.

Īsumā par šiem vēsturiskajiem faktiem ir ļoti svarīgi atzīmēt, ka pirmo reizi vārds "trīsvienība" kādā no publicētajiem mūsu fundamentālajiem Ticības uzskatiem tika iekļauts 87 gadus pēc mūsu kustības sākuma ([kā sākumpunktu izmantojot 1844. gadu](#)) un 16 gadus pēc Elenas Vaitas nāves. Mūsu pētījuma laikā šīs divas atziņas vienmēr ir jāuzskata par ļoti nozīmīgām, un, protams, tās vienmēr jāpatur prātā.

Mēs arī atkārtoti vēlamies vērēt uzmanību, ka tas notika 33 gadus pēc Elenas Vaitas grāmatas "Laikmetu Ilgas" ([Desire of Ages](#)) publicēšanas. Tas arī jāuzskata par ļoti svarīgu. Es to saku tāpēc, ka šis pētījums parādīs, kā mūsu Baznīca šodien cenšas iestāstīt, ka tas, ko šī sieviete rakstīja grāmatā "Laikmetu Ilgas", ir iemesls, kāpēc mūsu konfesija mainīja savus Ticības principus par labu trīsvienībai. Vēl joprojām šodien draudzē turpinās Elenas Vaitas rakstu autoritātes izmantošana, lai pamatotu Ticības principu izmaiņas mūsu konfesijā. Kā Endrjū Beitss komentēja žurnālā "Ministry" 2002. gada jūnijā: ... "Baznīcas publikācijās tagad vēl skaidrāk ir redzams, ka tikai līdz ar "Laikmetu Ilgas" izdošanu (1898.g.) uz Adventistu skatuves trīsvienības teoloģija uzplaukst pilnībā." ([Andrew Bates, Ministry, June 2002, "The use and abuse of authority"](#))

Tas patiešām ir mūsu vadības norādītais iemesls, kuru izmanto, lai izskaidrotu trīsvienības ienākšanu SDA, taču, kā mēs redzējam un redzēsim arī turpmākajās nodaļās, šāda argumentācija ir nepareiza. Es to saku tāpēc, ka pat daudzus gadus pēc tam, kad Elena Vaita uzrakstīja šo grāmatu, viņa skaidri un atkārtoti aicināja, ka SDA nekad nedrīkst atteikties no sākotnējās ticības Kristum, un protams, ka tā bija pilnībā anti-trinitāra ticība. Tas būs skaidrāk redzams nākamajā nodaļā, kad iepazīsimies ar viņas brīdinošo aicinājumu 1905.

gada Ģenerālās Konferences sesijā. Tas bija tad, kad tika mēģināts, kaut arī diezgan viltīgi, ieviest trinitārismu SDA.

Mēs arī redzēsīm vēlāk, ka, lai gan vārds "trīsvienība" pirmo reizi tika iekļauts mūsu fundamentālajos uzskatos 1931. gadā, pati trīsvienības doktrīna, kā to šodien māca mūsu konfesija, toreiz vēl netika pilnībā realizēta. Faktiski tikai pagājušā gadsimta piecdesmito gadu sākumā varēja teikt, ka šī mācība mūsu konfesijā ir gandrīz pilnībā nostiprinājusies. Tomēr tas nenozīmē, ka 1950. gadu vidū visi SDA ticēja un pieņēma šo mācību. Tas ir tāpēc, ka mēs droši zinām, ka arī tad bija tādi, kas pieturējās pie vecās teoloģijas ([kurai ticēja un mācīja Pionieri](#)), tāpēc neatbalstīja Trīsvienības doktrīnu kā daļu no mūsu pamatuzskatiem. Tas ir kaut kas "cits", ko mēs redzēsīm skaidrāk nākamajā nodaļā.

Precīzs šādu trīsvienības disidentu skaits ne tikai nav zināms, bet arī nav noteikts, lai gan varam būt droši, ka viņu nebija daudz. Lielākā daļa vienkārši pieņēma vārdu "trīsvienība", lai izskaidrotu Dievu, lai gan viņiem, iespējams, nebija īstas teoloģiskas izpratnes par to, ko šis termins patiesībā nozīmē. Patiesībā, kā jau teicu iepriekš, ja mans spriedums ceturtajā nodaļā ir pareizs, tad lielākā daļa no viņiem nemaz nebija trinitāristi. Tas ir tāpēc, ka pārsvarā viņu uzskati bija tādi, kādus neviens trinitārists nebūtu pieņēmis.

1936. gada Sabatskolas nodarbības.

Labs ceļvedis tam, kādi bija SDA 1936. gadā ticības principi attiecībā uz Dievu, Kristu un Svēto Garu, ir atrodamī tā gada Sabatskolas 4. ceturkšņa materiālos.

Tā kā tas tiks detalizēti apspriests četrdesmit otrajā nodaļā, mēs šeit neiedziļināsimies, tikai pieminēsim to, ka šis pētījumu kopums ([1936. gada 4. ceturksnis](#)) bija viens no septiņiem secīgiem ceturkšņu mācību materiāliem, kas iezīmē pilnu SDA Baznīcas uzskatu spektru. Īpašu rakstu par šo tēmu var lasīt arī šeit:

["https://docplayer.net/206191140-The-official-1936-non-trinitarian-godhead-beliefs-of-seventh-day-adventists.html"](https://docplayer.net/206191140-The-official-1936-non-trinitarian-godhead-beliefs-of-seventh-day-adventists.html)

42. nodaļā tiks parādīts arī tas, ka šos pētījumus ne tikai apstiprināja SDA Ģenerālā Konference, bet arī pētījumu manuskriptus pārskatīja noteiktas augsta ranga amatpersonas, pirms tie tika publicēti kā Sabatskolas pētījumi. Šīs amatpersonas tika izvēlētas kā daļa no komandas ([Sabatskolas komiteja](#)), kas sākotnēji veica pētījumu. Tādējādi mēs redzam, ka savā ziņā šie pētījumi atspoguļoja to, kam SDA tajā laikā oficiāli ticēja. Citiem vārdiem sakot, šīs Sabatskolas aktivitātes palīdzēja stiprināt SDA Konfesionālo ticību. Viss komplekts ([7 ceturkšņi](#)) tika nosaukts par "Bībeles doktrīnām". Pēc pētījumu publicēšanas Ģenerālā Konference tos uzslavēja. Tie ir apzīmēti kā "patiesība", ar kuru SDA ir jādalās ar saviem kaimiņiem. Mūsu publikācijās šai darbībai tika pievērsta liela uzmanība. Mūsu Baznīca toreiz pat izgatavoja īpašas mapes nodarbībām.

Es par to stāstu tāpēc, ka pirmajā šo pētījumu sērijā ([1936. gada 4. ceturksnī](#)) tika uzsvērtā pārliecība, ka Kristus patiešām ir dzimis mūžībā no Tēva ([burtiski cēlies no Tēva](#)). Tā bija SDA Ticība visā Elenas Vaitas kalpošanas laikā. Pat 21 gadu pēc viņas nāves šajās nodarbībās, pat ar Ģenerālās Konferences atbalstu, joprojām izplatīja tos pašus uzskatus. Tam vajadzētu pastāstīt mums visu, ko mēs vēlamies uzzināt par SDA Ticību Kristum trīsdesmito gadu beigās.

Kā piemēram, lūk viens fragments no šiem pētījumiem. Toreiz tika uzdots jautājums: "Kādu liecību par savu dievišķumu ir devis pats Kristus", atsaucoties arī uz Jāņa 16:27,28 un 8:58, kas satur atbildi. Pētījuma komentārā teikts: ... - "Jēzus tiešais paziņojums: "Es esmu izgājis no Tēva" burtiski arī nozīmē, ka: "Es esmu izgājis no Tēva". Apvienojumā ar Viņa liecību Jāņa 10:38: "Manī ir Tēvs un Es Tēvā", mēs saņemam Viņa personīgo liecību, ka Viņš tiešām bija "...Tēva vienpiedzimušais." Kā rakstīts Jāņa ev.1:14." ([Sabbath School Lesson Study, 4th quarter 1936, Lesson 3, October 17th 1936, page 12. "The Godhead"](#))

Kas attiecas uz Kristu paziņojuma analīzi, tā bija 1936. gada SDA Konfesionālā Ticība. Tā bija tā pati sākotnējā Ticība, ko Elenas Vaitas kalpošanas laikā mācīja SDA.

Iebildumi 40.gados.

Nākamajās nodaļās būs redzams, ka 1940. gadu vidū, kad daļa no mūsu klasiskās literatūras tika rediģēta saskaņā ar mūsu jauniegūto ticību trīsvienībai ([jaunā SDA teoloģija](#)), mūsu Baznīca šajā jautājumā bija sašķelta. Daži pat teica, ka, veicot šo rediģēšanu, mūsu draudze ar šo darbinieku starpniecību atbalstīja

jaunās teoloģijas nostiprināšanos. Šī iemesla dēļ daudzi draudzes locekļi patiesi ļoti iebilda un bija pret to. Bet, protams, kā vienmēr, tam visam bija arī atbalstītāji.

Elenas Vaitas ļoti atzinīgi novērtētajā Ūrijas Smita grāmatā "Pārdomas par Daniela un Atklāsmes grāmatām" 1940-os gados tika paveikti ļoti lieli pārredīģēšanas darbi. Pārskatītas tika arī citas grāmatas, kā piemēram publikācija "Bībeles lasījumi mājas lokam". Šajā gadījumā notikušās izmaiņas bija ļoti nelielas, salīdzinot ar Ū.Smita grāmatā veiktajām izmaiņām, taču faktiski rediģētā saturu daudzi uzskatīja par ļoti nozīmīgu. Šeit teikts, ka Kristus iemiesojumā pieņēma grēcīgu miesu, tādu, ko daudzi uzskatīja par tādu pašu miesu kā Viņa mātei Marijai. Daudzi saskatīja SDA grāmatu rediģēšanā vēlmi izveidot savu Romas Katoļu mācības versiju par Bezvainīgo Ieņemšanu. Citi to skaidroja kā pareizu izpratni par miesas "veidu", ko Kristus iemiesojoties pārņēma uz Sevi. Nākamajās nodaļās sīkāk apspriedīsim Ū.Smita grāmatas rediģēšanu. Tas ir tāpēc, ka šī pētījuma autors uzskata to par ļoti svarīgu vispārējai izpratnei mūsu pārejā uz trinitārismu.

Viens no tiem, kas iebilda pret Trīsvienības doktrīnas iekļaušanu SDA mācībās, bija Džadsons Vašburns. Tolaik viņš bija atvaļināts kalpotājs, ļoti slavens evaņģēlists. Dž.Vašburns ļoti labi zināja SDA Baznīcas sākotnējos uzskatus. Savos aktīvajos darba gados viņš informēja Elenu Vaitu par darba gaitu neatkarīgi no tā, kur viņš vadīja savas evaņģelizācijas kampaņas. Šis SDA kalpotājs bija nopietns trīsvienības doktrīnas pretinieks. Faktiski 1939. gadā viņš uzrakstīja vēstuli Ģenerālajai Konferencei, iebilstot pret šīs doktrīnas nokļūšanu SDA. Tajā viņš atklāti rakstīja: ... - "Šī kropļīgā doktrīna, kas no pagānisma implantēta Romas Pāvesta baznīcā, cenšas savu ļauno klātbūtni uzspiest Trešā Eņģeļa vēstījuma mācībām." ([Judson Washburn, "The Trinity", letter to the Seventh-day Adventists General Conference, 1939](#))

Pēc šīs vēstules uzrakstīšanas varam saprast, kāpēc iepriekš tika teikts, ka tikai gadsimta vidū, tas ir, 50. gados, trīsvienības doktrīnu varēja saukt par SDA dominējošo ticību. Pat 40. gados bija kalpotāji, kuri to pilnībā nepieņēma, un nav zināms cik daudzi vēl domāja līdzīgi. Daži ir mēģinājuši apgalvot, ka Dž.Vašburns iebilda tikai pret Romas Katoļu trīsvienības doktrīnas versiju, taču tā noteikti nav taisnība. Viņš bija pret pašiem šīs mācības principiem, atsaucoties uz trinitārisma pamatiem ([trīs atsevišķas, vienlīdzīgas personas vienā nedalāmā Dieva būtņē](#)).

1950. gados.

Merlins Bērts priekšvārdā savam rakstam par anti-trinitārisma atkāpšanos SDA baznīcā norādīja: ... - "Viens no ievērojamākajiem SDA baznīcas vēstures aspektiem ir tās nostājas attīstība par Trīsvienību un Kristus dievišķību. Šīs doktrīnas Baznīcā kļuva par normatīvām tikai divdesmitā gadsimta vidū." ([Merlin D. Burt, 1996, Preface to "Demise of Semi-Arianism and anti-trinitarianism in Adventist theology", 1888-1957](#))

Šāds apgalvojums par trīsvienības teoloģijas attīstību mūsu Baznīcā patiešām var būt viens no vēstures "svarīgākajiem aspektiem", lai gan M.Bērtas secinājumiem par SDA trīsvienības doktrīnu varu piekrist tikai daļēji. Es to saku tāpēc, ka līdz 1950. gadu vidum, lai gan lielākā daļa SDA varēja sevi dēvēt par trinitāristiem, pati doktrīna toreiz noteikti nebija tik jēgpilni izteikta kā šodien, tāpēc tā varēja būt atvērta daudz lielākai interpretācijai un tika pieļauta sava veida elastība. Tas, ka tas nebija precīzi aprakstīts, padarīja vārda "trīsvienība" lietošanu pieņemamāku. Es domāju, ka, ja SDA būtu sapratuši iespējamās sekas nākotnē ([kā mēs redzējam iepriekšējās nodaļās](#)), lielākā daļa neatzītu šādu mācību. Es būtu ļoti uzmanīgs arī attiecībā uz M.Bērtas komentāru par Kristus dievišķību.

Turpinot šo pētījumu, mēs pastāvīgi ievērosim, ka SDA vienmēr ir mācījuši pilnīgu Kristus dievišķību, vismaz tā, kā tas ir atklāts Svētajos Rakstos un Praviešu Garā, pie tam mums jāatzīst, ka tas nebija saskaņā ar trīsvienības mācību. To vairāk redzēsim nākamajās nodaļās, kurās mēs detalizētāk izpētīsim mūsu 1900. gadu sākuma vēsturi. Tas mums palīdzēs saprast, kas veidoja ticību, no kuras Elena Vaita brīdināja, ka notiks atkāpšanās.

Kā mēs atzīmējam jau pirmajā nodaļā ([ievērojiet šos datumus, jo tie ir ārkārtīgi svarīgi](#)), viņa 1904. gadā teica: ... - "Nepievilieties; daudzi atkāpsies no ticības, klausoties pavedinošās garu un velna mācībās. Tagad mums ir šo briesmu "Alfa". "Omega" būs ar vēl pārsteidzošāku dabu." ([Ellen G. White, Special Testimonies Series B, No. 2 page 16, "A Letter to Leading Physicians", July 24th 1904, "Teach the Word"](#))

Ja mēs varam precīzi noteikt, kas veidoja SDA ticību 1904. gadā, mēs varēsim saprast pašu brīdinājumu. Bez šīm zināšanām, mums nebūs pilnīgas izpratnes par to.

Nepamatoti secinājumi.

Kā jau minēts iepriekš, trinitāristi uzskata, ka anti-trinitāristi netic pilnīgai Kristus dievišķībai. Tas notiek neatkarīgi no tā, kā tiek pausta anti-trinitārā pārliecība. Citiem vārdiem sakot, pēc ortodoksālās trīsvienības sludinātāju domām, ja cilvēks neizpauž Kristus dievišķību, kas izteikta ar trīsvienības mācības palīdzību, tad Kristus pilnīgā dievišķība netiek atzīta.

Es vēlos norādīt, ka šādus secinājumus nevar uzskatīt par saprātīgiem, jo nekur Svētajos Rakstos nav izteikta trīsvienības doktrīna. Jo savādāk tas nozīmētu, ka, ja argumentācija par trīsvienību ir pareiza, tad tie, kas attēlo Kristus dievišķību tikai tā, kā tas ir izteikts Rakstos, nekad nespētu atzīt Viņa pilnīgo dievišķību. Tas, protams, būtu absurds secinājums. Tādējādi mēs varam redzēt, ka ir jābūt tādām ne-trinitāram veidam, vienīgi ar Bībeli atbalstāmam paņēmienam, kas pareizi apliecinātu Kristus dievišķību.

Kā mēs atzīmējam ceturtajā nodaļā, cilvēks, kurš sludināja Kristus dievišķību, izmantojot tikai Rakstus, bija Semjuels Spīrs. Viņš nebija Adventistu draudzes pārstāvis, bet uzrakstīja rakstu "Kristus pakļautība", kas tika publicēts laikrakstā "New York Independent" 1889. gada 14. novembrī. To 1892. gadā atkārtoti izdeva izdevniecībā "Pacific Press", un tas tika iekļauts Bībeles Izpētes Bibliotēkā ([traktātu komplekti, kuros attēloti SDA uzskati](#)). Tas parāda, ka tas, ko viņš rakstīja savā rakstā, bija ticība, kuru toreiz, 1890. gadu sākumā, SDA deklarēja attiecībā uz trim Dieva personām. Kad mūsu konfesija to pārpublicēja 1892. gadā, nosaukums tika nomainīts uz "Bībeles doktrīna par Trīsvienību". Lai paustu iebildumus pret nebībeliski ekstrēmām trīsvienības doktrīnas spekulācijām, šķiet, ka tāpēc rakstam tika dots cits nosaukums. Šis pats raksts arī tika pārpublicēts 1891. gada 7. un 14. decembrī laikrakstā "Signs of the Times". Pēc tam tas vēl tika publicēts ar sākotnējo nosaukumu "Kristus Pakļautība" ([Subordination of Christ](#)).

S.Spīra raksts bija nepārprotami anti-trinitārs. Tajā viņš izteicās pret trīsvienības atbalstītāju galējiem pieņēmumiem. Kā mēs arī atzīmējam ceturtajā nodaļā, Trīsvienības mācība ir tikai šķietama mācība, kas balstīta tikai uz pieņēmumiem ([tas ko Dievs nav atklājis Svētajos Rakstos](#)). Ja vēlaties izlasīt S.Spīra rakstu, dodieties šeit:

<https://static1.squarespace.com/static/554c4998e4b04e89ea0c4073/t/5bedf0f6c2241b1511f7226c/1542320374941/Spear%27s+Article-N.pdf>

Visā Elenas Vaitas dzīves laikā un pat gadu desmitiem pēc viņas nāves (1915.g.) trinitāristi uzskatīja, ka SDA neapliecina pilnīgo Kristus dievišķību. Kā jau redzējām iepriekšējās nodaļās, tā bija pastāvīga SDA problēma. Mēs arī esam redzējuši, ka Elena Vaita atbalstīja Pionierus viņu pārliecībā, sakot, ka viņi pareizi atzīst Kristus dievišķību. Atcerieties, ka trīsvienības doktrīnu nevarēja apstiprināt SDA, vismaz līdz 1950. gadu vidum. Tas nozīmē, ka tikai ļoti lēna procesa rezultātā SDA baznīca galu galā tika pārveidota gan par trinitāru, gan ortodoksāli Kristīgu Baznīcu.

Dievs un Kristus ir Ticības pīlāri.

Mūsu konfesionālajā vēsturē nav pierādījumu, ka trīsvienība ([trīs mūžīgas dievišķas personas vienā nedalāmā substancē](#)) būtu mācīta Elenas Vaitas dzīves laikā ([viņa nomira 1915. gadā](#)). Protams, nekas neliecina, ka pati Elena Vaita jebkad būtu atzinusi šādu doktrīnu.

Lai gan viņa apliecināja ticību trim Dieva individuālajām izpausmēm ([tas nav pretrunā Bībelei, ir saistīts ar dievišķību jeb atklāj dievišķību](#)), viņa nekad nav teikusi, ka katra no tām dzīvo tajā pašā nedalāmajā Dieva būtībā vai, kā trīsvienības piekritēji saka, vienotā Dieva būtņē. Tomēr tieši tas, atsaucoties uz "trīs vienā" jeb vienas substances teoriju, padara šo doktrīnu patiesi trinitāru ([trīsvienības būtību](#)). Bet vienkārši pateikt, ka ir trīs Dievišķās individualitātes ([spēki](#)), kā to darīja Elena Vaita, tas, protams, nenozīmē atzīt trīsvienības doktrīnu.

Tas, ko Elena Vaita teica ([un tas notika 1900. gadu sākumā](#)), par tā laika SDA uzskatiem par Dievu un par Kristu, bija viens no SDA Ticības orientieriem. Toreiz, Takoma parkā, 1905. gada Ģenerālās Konferences delegātus, viņa uzrunāja ar vārdiem ([ir ļoti svarīgi atzīmēt, ka tas notika 7 gadus pēc grāmatas "Laikmetu lļgas" publicēšanas](#)): ... - "Lai neviens neuzdrošinās uzsākt darbu, kurš iznīcinātu patiesības pamatus, kas mūs padarīja par tādiem, kādi mēs esam. Dievs virzīja savus ļaudis soli pa solim uz priekšu, lai gan maldu slazdi bija no visām pusēm. Saskaņā ar vienkāršu vārdu "Tā saka Tas Kungs" brīnumaino vadību, patiesība tika noskaidrota un izturēja pārbaudījumus. Kad atnāk vīri un mēģina aizvest sev mācekļus līdz, sagaidiet viņus ar uguni pārbaudītām patiesībām." ([Ellen G. White to the delegates at the 1905 General Conference](#))

of Seventh-day Adventists, Takoma Park, Washington D. C., May 24th 1905, "A Warning against False Theories," MR 760)

Attiecīgi citējot Atklāsmes 3:1-3 par Dieva vēstījumu Sardu draudzei, liekot viņiem stingri turēties pie savas pārliecības, viņa teica: ... - "Tie, kas cenšas noņemt vecos orientierus, ir kļuvuši nestabili; viņi neatceras, kā viņi tos ieguva vai kā viņi par tiem dzirdēja. Tie, kas cenšas iedēstīt teorijas, kas noņems mūsu ticības balstus attiecībā uz svētnīcu vai Dieva un Kristus personu, rīkojas kā akli. Viņi cenšas ieviest nenoteiktību un ļaut Dieva tautai dreifēt bez enkura." (turpat)

Šo piezīmju laikmetīgais konteksts patiešām ir ļoti svarīgs un mums ir jāsaprot, kāpēc viņa tās izteica tieši tad. Elena Vaita izteica šīs piezīmes, kad krīze "izpratnē par dievišķību" SDA sasniedza kulmināciju. Tas bija 1900. gadu sākumā, kad SDA uzskati par Dievu un Kristu tika pakļauti sātana uzbrukumam. Elena Vaita mudināja 1905. gada Ģenerālās Konferences delegātus pieturēties pie tolaik pastāvošajiem uzskatiem.

Svarīgi būtu atcerēties, ka šie uzskati bija anti-trinitāri. Tātad mēs varam redzēt, ka Elena Vaita teica, ka šie anti-trinitārie uzskati ir SDA robežzīmes. Viņa tās nosauca par "pamatpatiesībām, kas mūs padarīja par tādām, kādi mēs esam", un tas nozīmēja, ka tās bija "ugunī pārbaudītas patiesības".

Elenai Vaitai nebija problēmu ar SDA anti-trinitārismu, un tas notika 7 gadus pēc tam, kad jau bija publicēta viņas grāmata "Laikmetu Ilgas" ([Desire of Ages](#)). Mēs rūpīgāk izpētīsim divdesmit devītajā nodaļā Elenas Vaitas uzaicinājumu SDA saglabāt 1900. gadu sākuma ticību. Tas notika 1905. gada Ģenerālās Konferences sesijā. Tomēr SDA nespēja saglabāt savu 1900. gadu sākuma ticību. Viņi to pilnībā izmainīja. Jau iepriekš minētajā M. Bērtā rakstā ir liecība par mūsu pāreju uz trinitārismu: ... - "Attiecībā uz mācību par trīsvienību un mūžīgo Kristus dievišķību, pārmaiņas aizņēma vairāk nekā piecdesmit gadus, pirms tās kļuva normatīvas." ([Merlin D. Burt, 1996, Preface to "Demise of Semi-Arianism and anti-trinitarianism in Adventist theology", 1888-1957, page 59, Chapter 7, "Summary and conclusion"](#))

Viņa paziņojums atbilst iepriekš teiktajam, ka trīsvienības doktrīna "neklūva par normatīvu līdz divdesmitā gadsimta vidum", tas ir, līdz 1950. gadiem. Arī Vudrovs Videns rakstā ar nosaukumu "Trīsvienība" žurnālā "Ministry" 2003. gada februārī rakstīja: ... - "Līdz divdesmitā gadsimta vidum SDA šajos jautājumos bija panākusi tādu pašu vienprātību kā ceturta gadsimta baznīca: ka pastāv "viens Dievs: Tēvs, Dēls un Svētais Gars", kas izpaudās kā „trīs mūžīgo Personību vienotība”. ([Woodrow Whidden, Ministry, February 2003, "The Trinity"](#))

Kā mēs redzēsīm divdesmit ceturtajā un tālākajās nodaļās, tieši pateicoties Dž. Keloga iniciatīvai notika mēģinājums ieviest trīsvienības uzskatus SDA Baznīcā, lai gan tas tika mēģināts izdarīt ļoti izsmalcinātā veidā. Tas notika 1903. gadā, gadu pirms Elena Vaita teica, ka "alfas" ķecerības jau ir iekļuvušas SDA draudzē. Ja šim datumam pievieno 50 gadus, mēs iegūstam 1953. gadu, kad, kā mēs tikko atzīmējām, trīsvienības doktrīna, pēc Merlina Bērtā vārdiem, kļuva par "normatīvu" SDA teoloģijā. Tas apstiprina, ka tieši 1900. gadu sākumā sākās kustība, kas galu galā ienesa trīsvienību mūsu Ticības principos.

Pilngadības sasniegšana.

Žurnālā "Ministry" 1991. gada jūnijā Džordžs Naitis teica: ... - "Līdz 1900. gadam Adventistu dzīvesveids un doktrinālās pozīcijas bija pamatīgi nostiprinājušās, un Baznīca atbalstīja strauji augošu misiju, konferenču, skolu, slimnīcu un izdevniecību sistēmu visā pasaulē. Tomēr tās vadība kļuva formālāka un "administratīvāka", nevis neformāla un harizmātiska." ([George Knight, Ministry, June 1991, "Adventism, institutionalism, and the challenge of secularization"](#))

Šis Džordža Naita apgalvojums patiešām ir patiess. Tas ir saistīts ar faktu, ka līdz 1900. gadam "SDA dzīvesveids un doktrīnas bija pamatīgi nostiprinājušās". Tomēr šeit jāatceras, ka tikmēr, kamēr bija dzīva Elena Vaita ([laika periods, par kuru runā Džordžs Naitis](#)), mūsu konfesija bija pārliecinoši anti-trinitāra. Tikai pēc viņas nāves ([1915.g.](#)) pirmo reizi oficiāli un atklāti tika mēģināts ieviest trīsvienības jēdzienus ([trīsvienības būtība](#)) mūsu konfesijas uzskatos.

Nākamajās nodaļās, aplūkojot 1919. gada Bībeles Konferences notikumus, kas notika 4 gadus pēc Elenas Vaitas nāves, mēs ieraudzīsim līdzīgus mēģinājumus jau daudz skaidrāk. Tie jau bija ļoti nopietni mēģinājumi ieviest trīsvienības koncepcijas par Kristu. Tie bija jēdzieni, kas līdz tam laikam SDA parasti netika mācīti. Tāpēc šajā konferencē par tiem izraisījās pamatīgs strīds.

Citiem vārdiem sakot, Elenas Vaitas dzīves laikā, nebija tik oficiālu vai atklātu mēģinājumu iekļaut trīsvienības doktrīnu mūsu Ticības pamata uzskatos. Visu šo laiku mūsu uzskati ir bijuši stingri anti-trinitāri. Džordžs Naitis apraksta to laiku sakot, ka "līdz 1900. gadam Adventistu dzīvesveids un doktrinālās pozīcijas bija pamatīgi nostiprinājušās." Jā, tam var piekrist, ka līdz 1900. gadam SDA doktrinārā nostāja patiesībā bija uz ļoti "stingra pamata", taču apstiprināts tika nevis trinitārisms, bet gan anti-trinitārisms.

Savam secinājumam Džordžs Naitis pievieno apgalvojumu: ... - "Ja mēs gribētu nosaukt konkrētu laiku, kad Adventisms sasniedza "pilngadību", tad 1956. gadu varētu uzskatīt par vispiemērotāko, kad konfesija satvēra pasniegto "brālības labo roku" ar žurnāla "Eternity" redaktora un ļoti ietekmīga fundamentālistu līdera Donalds Greja Bārnhauša starpniecību." (turpat)

Ņemiet vērā, ka mēs atkal esam atgriezušies pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados. Tas tiešām ir ļoti svarīgi. Lūdzu, paturiet to prātā. Kā ar "pilngadību" un "brālības labo roku"? Ko tas viss mums var pateikt?

Sadraudzība ar Evaņģēlistiem.

50. gadu vidū (ņemiet vērā, ka šis ir laiks, kad trīsvienības mācība sāka nostiprināties SDA) pirmo reizi mūsu vēsturē dominējošā Kristietība atzina SDA Baznīcu par kristīgu. Taču tas notika tikai pēc tam, kad mūsu vadība viņiem bija apliecinājusi, ka mēs kā konfesija ar viņiem esam vienoti ticības punktos, kurus Evaņģēlisti uzskatīja par Kristīgās Ticības galvenajiem punktiem. Tas protams ietvēra, starp citām mācībām, arī trīsvienības doktrīnu.

Tas tika īstenots, kad evaņģēlistu līderis Valters Mārtins, kurš bija pazīstams ar kultu atmaskošanu, pēc nopietna dialoga ar vairākiem mūsu vadītājiem par mūsu galvenajiem Ticības punktiem, paziņoja visas Kristīgās pasaules priekšā, ka mūs turpmāk vajadzētu saukt par Kristiešiem.

Līdz ar to tika panākts, ka 50. gadu vidū Evaņģēlisti pasniedza mums to, ko Džordžs Naitis sauc par "brālības labo roku" (skat. iepriekš). Citiem vārdiem sakot, 1950. gados un pirmo reizi mūsu vēsturē Evaņģēlisti mūs uzskatīja par piederīgiem galvenajai Kristietības kustībai un līdz ar to arī par piederīgiem pie tiem. Bet diemžēl (un tā patiesām ir patiesība) tā bija tā pati galvenā Kristietība, par kuru SDA reiz tik aktīvi mācīja un izplatīja pierādījumus, ka tā ir Bābele no Bībeles pravietojumiem. (skatīt iepriekš).

Lieki piebilst, ka bez trīsvienības doktrīnas pieņemšanas, komunikācija ar SDA nekad nebūtu varējusi notikt. Un protams, ka Evaņģēlisti mūs nesauktu par kristiešiem. Tas ir tāpēc, ka toreiz, tāpat kā tagad, trīsvienības doktrīna tika uzskatīta par galveno pārliecību lielākajā daļā Kristīgo konfesiju.

Tikai pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados, kad SDA tika pieņemta trīsvienības doktrīna, mēs saņēmām šo sadraudzības "dāvanu". Ja līdz tam laikam trīsvienības doktrīna nebūtu apstiprināta, tas nebūtu noticis. Tas patiesām ir neapstrīdams vēsturisks fakts.

Šeit jāatzīmē viena lieta: trīsvienības iedibināšanas termometrs jeb indikators SDA ir tas, ko mūsu baznīcas vadība ir norādījusi mūsu pārliecībā. Tam ne vienmēr ticēja visi Adventisti visā pasaulē, lai gan jāsaka, ka 1950. gados lielākā daļa no viņiem droši vien sauktu sevi par trinitāristiem. Vismaz tā bija trīsvienības termina nominālajā nozīmē.

Ja mans spriedums piektajā nodaļā ir pareizs, tad kā bija toreiz, tāpat ir šodien, un tas ir vairāk nekā iespējams, ka daudzi no tā laika SDA trinitāristiem patiesībā nemaz nebija trinitāristi. Tas, kāds bija 20. gadsimta 50. gados patiesais konsenss (vienprātība) starp uzskatiem šajā jomā, ir ne tikai nezināms, bet to arī vairs nav iespējams noteikt, lai gan tajā laikā termins "trīsvienība" noteikti tika lietots jau daudz labvēlīgāk nekā iepriekšējās desmitgadēs.

Nākamajās nodaļās mēs redzēsim, ka vienīgais, ko Valters Mārtins vēlējās toreiz uzzināt, bija tas, ko māca mūsu Baznīcas vadība un kam tic SDA. Protams, viņu vispār neinteresēja ne tas, kam tic draudzes locekļi, ne pat kalpotāji. Kā arī redzēsim, ne visi piekrita tam, ko mūsu vadība pastāstīja Valteram Mārtinam. Starp neapmierinātajiem bija arī kalpotāji (mācītāji). Tas izraisīja vēl lielāku šķelšanos mūsu draudzē un vēl vairāk strīdu.

Kā jau minējām iepriekš, Džordžs Naitis teica, ka līdz 1900. gadam mūsu "doktrinālā nostāja" bija "pamatīgi nostiprinājusies", pie tam vēsture liecina, ka toreiz šādas saziņas ar citām konfesijām nebija. Tas ir tāpēc, ka mēs joprojām toreiz noraidījām trīsvienību, un tāpēc, galvenās trinitārās (Kristiešu) konfesijas, mūs joprojām

uzskatīja par kultu. Tāpēc tikai 50. gadu vidū, proti, pēc trīsvienības doktrīnas apstiprināšanas SDA, mūsu attiecības ar viņiem mainījās.

Šeit ir svarīgi atcerēties, ka trīsvienības doktrīna SDA neienāca vienā dienā. Tā bija ilga cīņa, lai patiešām nostiprinātos. Tieši tāpēc Džordžs Vašburns 1939. gadā rakstīja, ka tā toreiz tikai vēl "centās" savu ļauno klātbūtni uzspiest Trešā Eņģeļa vēstījuma mācībām. ([skatīt iepriekš](#))

Trīsvienības doktrīna ir Bābeles pīlārs.

Kā mēs redzējam iepriekš, Elena Vaita skaidri norādīja, ka SDA ticība Dievam un Kristum 1905. gadā bija viens no viņu Ticības "orientieriem" un "pīlāriem", pie tam šī pārliecība bija anti-trinitāra. Tāpēc mūsu Dieva dotās Ticības "orientieriem" un "pīlāriem" nebija nekā kopīga ar trīsvienību. Turpretim Moriss Vendens savā grāmatā "The Pillars" uzsvēra savu pārliecību, ka Trīsvienības doktrīna ir viens no Kristietības pīlāriem. Viņš rakstīja: ... - "Ir konkrēti monumentāli pīlāri, lielas Bībeles patiesības, pie kurām Evaņģēlisti ir turējušies. Tie ir Bībelei ticošo ortodoksālo Kristiešu orientieri, par kuriem viņi ir cīnījušies, dzīvojuši un miruši. Tie ir Kristīgās Ticības pamats. Un tie ir uzskati, kas mums kā Septītās Dienas Adventistiem ir kopīgi." ([Morris Venden, "The Pillars", pages 9-10, "The pillars of the faith"](#))

Moriss Vendens šeit atsauca uz "Evaņģēlistiem" un ticību ([pārliecību](#)), kurā mēs, SDA, dalāmies ar viņiem. Bet atcerieties, ka viņi bija to konfesiju vidū, par kurām vēl nesen SDA mācīja kā par Bābeli no Bībeles pravietojumiem. Uzskaitījis Svēto Rakstu iedvesmu kā pirmo no šiem ticības punktiem, Moriss Vendens raksta par SDA uzskatiem: ... - "Otrkārt, viņi tic Trīsvienībai. Viņi pieņem Trīs Dieva Personas kā vizinošas, visvarenas un visur klātesošas - Dievu Tēvu, Dievu Dēlu un Dievu Svēto Garu." ([turpat, 10. lpp.](#))

Ieklausieties trīsvienības valodā, kā tā rekomendē uzlūkot "Dievu Tēvu, Dievu Dēlu un Dievu Svēto Garu". Tā nav Bībeles valoda; šie termini arī nav atrodamī Praviēšu Garā. Tā ir reliģiska valoda, ko ieviesis trinitārisms, lai atbalstītu savu ticību "Trīsvienībai". Kā jau esam norādījuši, tad ticība trim Dieva individuālajām izpausmēm ([the personalities](#)), lai kā tās arī izskaidrotu, vēl nav trīsvienības doktrīna. Jāpatur prātā, ka viņiem visiem ir jādzīvo vienā nedalāmā Dieva substancē ([vienā būtnē](#)). Tā ir visbūtiskākā trīsvienības sastāvdaļa ([skat. 6. nodaļu](#)).

M.Vendens šeit saka, ka starp visām citām mācībām tieši Trīsvienības mācība ir "kristīgās ticības būtība". Viņš arī saka, ka trīsvienības doktrīna ir viens no "Bībelei ticošo ortodoksālo Kristiešu ticības orientieriem". Tas nozīmē, ka, tā kā visi mūsu Pionieri noliedza trīsvienību ([un daži pat bija ļoti dedzīgi](#)), tad viņi, saskaņā ar šo analīzi nekad nevarētu kļūt par "Bībelei ticošiem ortodoksāliem Kristiešiem". Bet tā jau ir īsta apsūdzība.

Kā zināms, Trīsvienības doktrīna noteikti nebija SDA Pionieru Ticības orientieris vai balsts. Un Elenas Vaitas ([Dieva vēstnesis atlikuma draudzei](#)) atbalstīti viņi pilnībā noraidīja trīsvienību. Pēc viņas teiktā, tieši tas, ko viņi mācīja par Dievu un Kristu, bija SDA Ticības orientieri un pīlāri.

Pilngadība vai laulības pārkāpšana?

Ņemiet vērā, ka Džordžs Naitis saka, ka tad, kad mēs saņēmām šo "brālības roku" no Evaņģēlistiem, mēs sasniedzām to, ko viņš sauca par "pilngadību" ([skatiet iepriekš citātu no žurnāla "Ministry"](#)). Šeit jāatzīst, ka Evaņģēlisti ([konfesijas, kas veido galveno Kristietību un pieņēma mūs 1950. gados kā pilnībā kristiešus](#)) ir tie, kurus SDA kādreiz uzskatīja par Bābeles daļu no Bībeles pravietojumiem.

Laujiet man to izteikt citiem vārdiem.

50. gados, tā kā tika konstatēts, ka SDA atbilst noteiktam prasību standartam ([noteiktiem kritērijiem](#)), kritušās protestantu baznīcas no Bībeles pravietojumiem ([Bābele](#)) mūs pieņēma kā savējos. Tas ir iemesls, kāpēc viņi sniedza mums "brālības labo roku". Tas jāuztver kā pārsteidzoša atziņa, jo īpaši tāpēc, ka Džordžs Naitis uzskata, ka līdz ar to SDA ir sasnieguši savu "pilngadību" ([kļuvām pieauguši](#)). Tieši tādā situācijā SDA nonāca 1950. gados. Džordžs Naitis arī atzīmēja: ... - "Šīs "brālības labās rokas" pieņemšana diemžēl ([bet paredzami](#)) radīja šķelšanos Adventistu rindās tajos, kuri to uzskatīja par "soli uz priekšu", un tajos, kuri to uzskatīja par "nodevību". ([George Knight, "Ministry", June 1991, "Adventism, institutionalism, and the challenge of secularization"](#))

Raksturojot notikumus 1950. gadu vidū, pat Džordžs Naitis piekrita, ka ne visi SDA toreiz uzskatīja, ka "sadraudzība" ar Evaņģēlistiem ir saņēmusi Dieva atbalstu. Ņemiet vērā arī to, ka Džordžs Naitis pat atzinās, ka viss šis "mīlas stāsts" ([daži uzskata, ka tas ir piemērots vārds šai sadraudzībai ar Evaņģēlistiem](#)) "sašķel

Adventistu rindas". Daži to uzskatīja, kā izteicās Džordžs Naitis, par "soli uz priekšu", bet citi to uzskatīja par "nodevību".

Žurnālā "Ministry" rakstā ar nosaukumu "Adventisti un ekumeniskā saruna" SDA Bībeles Izpētes Institūta direktors Manuels Rodrigess rakstīja: ... - „Adventisti piedaloties starpkonfesionālajās sarunās nekad nav tiekušies pēc vienotības ar citu Baznīcu organizācijām. Mēs esam izmantojuši šīs sarunas kā līdzekli, lai dalītos ar citiem ar savu patieso identitāti un misiju, kā arī tās izmantojuši kā veidu, lai novērstu pārpratumus un aizspriedumus pret mums.” (Angel Manuel Rodriguez, Ministry, December 2003, “Adventists and ecumenical conversation”)

Tomēr, kā atzīmēja M.Rodrigess: ... - "Vienmēr pastāv risks sagrozīt atšķirības, lai padarītu tās patīkamākas sarunu biedram." (turpat)

Tas pats autors brīdināja: ... - Pārāk tuva atrašanās citām reliģiskajām kopienām var kavēt mūsu misiju attiecībā uz tām. Pastāv risks pieņemt secinājumus, ka, tā kā ticīgie šajās kopienās ir labi kristieši, mums ir maz vai nav nekā, ko viņiem piedāvāt.” (turpat).

Saskaņā ar daudzu Adventistu novērojumiem tieši tas arī notika. Viņi saskatīja šeit, ka dialogs ar citām konfesijām ir novērsis uzmanību no daudziem mūsu vēstījuma un misijas, kā mēs to vienmēr uzskatījām, atšķirīgajiem un īpašajiem aspektiem, un mazinājis to nozīmi.

Šāds uzskatu dalījums nav mainījies arī mūsdienās. Bija kas domāja, ka esam sasnieguši "pilngadību" 1950. gados, un bija tādi, kuri to raksturoja kā mūsu "laulības pārkāpšanu" ar Bābeli. Lai arī kas tas būtu, katram pašam jāizlemj, kā rīkojaties ar atrastajiem pierādījumiem. Tas ir viens no galvenajiem iemesliem šo pētījumu publicēšanai, lai palīdzētu citiem, īpaši SDA, pieņemt labākus lēmumus. Neskatoties uz dažādajiem aspektiem Džordžs Naitis tomēr izdarīja secinājumu par pagājušā gadsimta piecdesmitajiem gadiem: ... - "Vai tas patīk vai nepatīk, konfesija sasniedza savu pilngadību" (turpat).

Kā redzat, šis Baznīcas vēsturnieks piešķir lielu nozīmi mūsu "pilngadības sasniegšanai", kā arī "brālības labās rokas" saņemšanai no Evaņģēlistiem – neskatoties uz to, vai mēs tā gribam vai negribam. Divdesmit ceturtajā nodaļā mēs izpētīsim kā radās krīze SDA teoloģijā 1900. gadu sākumā. Starp citu, krīze lielā mērā ietekmēja izpratni par dievišķajām personībām.

Divdesmit ceturtā nodaļa.

Strīdi par Dievu un Kristu 1900. gadu sākumā.

Turpinājums sekos...